

råde. Rådet kan forelægge rapporterne for menneskerettighedskommissionen, som kan gennemgå dem og fremkomme med generelle rekommandationer (artikel 19). Rådet kan endvidere forelægge generalforsamlingen beretninger med anbefalinger af generel karakter tillige med et resumé over de oplysninger, det har modtaget fra deltagerstaterne om de foranstaltninger, der er truffet med henblik på konventionens gennemførelse (artikel 21).

Konventionens afsnit IV afsluttes med en særlig fortolkningsbestemmelse, *artikel 24*, med relation til FN-pagten og særorganisationernes statutter samt en bestemmelse, *artikel 25*, om ethvert folks ret til fuld og fri nydelse og udnyttelse af deres naturgivne rigdomskilder og ressourcer.

Artiklerne 26-31 i konventionens afsnit V indeholder sædvanlige slutbestemmelser vedrørende underretning, ratifikation, ikrafttrædelse m. m.

B. Konvention om borgerlige og politiske rettigheder.

1) Indledende bemærkninger.

Konventionen er inddelt i en præambel og 6 hovedafsnit:

Afsnit I (artikel 1) indeholder en generel erklæring om folkenes selvbestemmelsesret. *Afsnit II* (artiklerne 2-5) angiver de generelle principper for konventionens anvendelse. I *Afsnit III* (artiklerne 6-27) fremstilles de rettigheder, som skal sikres i de enkelte deltagerstater, og som konventionen tilsigter at beskytte. Det drejer sig i det store og hele om traditionelle borgerlige og politiske rettigheder såsom retten til livet, retten til personlig frihed, herunder beskyttelse mod vilkårlig fængsling, retten til frit at vælge opholdssted, garantier for en retfærdig rettergang, retten til privatliv, til religions-, ytrings-, forsamlings- og foreningsfrihed samt retten til at udøve offentlige hverv og deltage i det offentlige liv. Desuden indeholder konventionen enkelte nydannelser, f. eks. artikel 20, stk. 1, der forbyder propaganda for krig. *Afsnit IV* (artiklerne 28-45) indeholder konventionens kontrolbestemmelser. *Afsnit V* (artiklerne 46-47) indeholder visse fortolkningsregler og *Afsnit VI* (artiklerne 48-53) sædvanlige slutbestemmelser.

2) De enkelte bestemmelser og deres forhold til dansk ret.

Artikel 1 fastslår folkenes selvbestemmelsesret. Bestemmelsen er identisk med artikel I i konventionen om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder, og der henvises til omtalen af denne artikel ovenfor under A.2.

Artikel 2, stk. 1, pålægger de deltagende stater at sikre alle personer på deres territorium de rettigheder og friheder, som er omhandlet i konventionen, uden forskelsbehandling af nogen art. Efter *stk. 2* forpligter staterne sig til at tilsikre de i konventionen anerkendte rettigheder, dersom disse ikke allerede er gennemført. Staterne forpligter sig endvidere til at sikre effektive retsmidler over for krænkelse af konventionen (*stk. 3*).

Bestemmelsen rejser ikke problemer for Danmarks vedkommende. Særlig må nævnes, at der næppe hersker tvivl om, at danske retssikkerheds- og garantier såsom den administrative rekurs, domstolsordning og ombudsmandsordningen til fulde opfylder konventionens krav efter *stk. 3*.

Artikel 3 om forbud mod forskelsbehandling af mænd og kvinder har næppe nogen selvstændig betydning, når henses til bestemmelsen i artikel 2, stk. 1, jfr. ovenfor.

Artikel 4 indeholder en generel regel om de deltagende staters adgang til at fravige deres forpligtelser i henhold til konventionen i tilfælde, hvor der foreligger en offentlig nødstilstand, som truer nationens beståen. Selv i en sådan situation er der dog visse bestemmelser, som ikke kan fraviges, såsom forbudet mod vilkårlig berøvelse af livet, forbudet mod tortur og slaveri, retten til tanke-, samvittigheds- og religionfrihed. Det påhviler endvidere den stat, der ønsker at påberåbe sig artikel 4, omgående gennem De forenede Nationers generalsekretær at underrette de øvrige konventionsdeltagere om de bestemmelser, den har fraveget, og om begrundelsen herfor.

Artikel 5 er identisk med artikel 5 i konventionen om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder, se ovenfor under A.2).

Artikel 6 fastslår ethvert menneskes ret til livet (*stk. 1*). I *stk. 2-6* opstilles visse begrænsninger vedrørende anvendelsen og idømmelsen af dødsstraf.

Kravene i denne artikel er opfyldt i dansk lovgivning, hvorved bemærkes, at dødsstraf i dansk ret alene er hjemlet i tilfælde af krigs- eller krigslignende tilstande. Om de i *stk. 5* opstillede krav kan henvises til retsplejelovens § 1001, hvorefter dødsstraf ikke fuldbyrdes over for gravide kvinder og borgerlig straffelovs § 84, stk. 1, litra 2, som fastsætter, at personer, der er under 18 år på det tidspunkt, hvor den strafbare handling bliver begået, ikke må straffes med fængsel i over otte år.

Artikel 7 opstiller forbud mod tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling og mod at lade nogen, som ikke har givet samtykke, være genstand for medicinske eller videnskabelige eksperimenter.